

ARNTZEN DEBESCHE



DELVIS IKRAFTTREDELSE AV LOV OM REELLE RETTIGHETSHAVERE - PLIKT TIL Å OPPRETTE INTERNT REGISTER FRA 1. NOVEMBER 2021

16. november 2021

Fra og med mandag 1. november 2021 trådte den nye loven om register over reelle rettighets-
havere delvis i kraft. Hva innebærer dette for foretakene som er omfattet, herunder stiftelser?

Lov om register over reelle rettighetshavere gir plikter til å innhente, registrere og lagre
opplysninger om reelle rettighetshavere. Disse opplysningene skal, på et senere tidspunkt når
loven i sin helhet trer i kraft, rapporteres videre til et sentralt register som skal være tilgjengelig
for enhver, med enkelte unntak som opplysninger om fødselsnummer og D-nummer. Loven er
basert på et EU direktiv og har blant annet en side til hvitvaskingsregelverket. Formålet er å forenkle
og automatisere tilgang til informasjon om reelt eierskap i næringslivet.

REELL RETTIGHETSHAVER - BEGREPET

En reell rettighetshaver er definert som den eller de fysiske personene som i siste instans eier eller
kontrollerer en juridisk person, arrangement, enhet eller annen sammenslutning. Kravet er utdypet
i den tilhørende forskriften, hvor det angis at personer som direkte eller indirekte oppfyller ett eller
flere av følgende kriterier, skal registreres:

1. eier mer enn 25 prosent av eierandelene i den registreringspliktige
2. kan stemme for mer enn 25 prosent av stemmerettighetene i den registreringspliktige, i tilfeller
der fordelingen av stemmerettigheter avviker fra eierandelene
3. kan utpeke eller avsette mer enn halvparten av den juridiske personens eller sammenslutningens
styremedlemmer eller tilsvarende
4. på annen måte enn angitt i bokstav a til c utøver kontroll over den registreringspliktige

Merk at tilnærmingen til indirekte eierskap er noe annerledes etter lov om register over reelle
rettighetshavere sammenlignet med hvitvaskingsloven, slik at flere vil kunne regnes som reell
rettighetshaver etter hvitvaskingsloven. Dette vil ha som konsekvens at et selskap som både er
rapporteringspliktig etter hvitvaskingsloven og registreringspliktig etter lov om register over reelle

rettighetshavere, vil kunne måtte identifisere reelle rettighetshavere som ledd i kundekontroll etter hvitvaskingsloven, uten at vedkommende nødvendigvis skal registreres i registeret. Etter hvitvaskingsloven er eierskap over 25 % i alle leddene tilstrekkelig, mens det etter lov om register over reelle rettighetshavere kreves 50 % for indirekte eierskap, jf. forskriften § 2-1 (3). Særlige regler gjelder for øvrig for stiftelser, utenlandske truster mv.

HVEM GJELDER LOVEN FOR?

Loven gjelder for juridiske personer, enheter og andre sammenslutninger som driver virksomhet eller er registrert i Norge, samt forvaltere av utenlandske truster og lignende som driver virksomhet i Norge. Forskrift til lov om register over reelle rettighetshavere § 1-2 inneholder en liste over juridiske personer, enheter og sammenslutninger som ikke er omfattet, for eksempel stiftelser omfattet av stiftelsesloven (med visse unntak), verdipapirfond omfattet i samsvar med verdipapirfondloven, statsforetak, staten, fylkeskommuner og kommuner, helseforetak med flere. Foretak med eierandeler som handles på regulert marked i EØS eller annen stat med tilsvarende internasjonale standarder om informasjonsplikt (i Norge: Euronext og Euronext Expand) er delvis unntatt og skal i stedet registrere opplysninger om det regulerte markedet som sikrer tilstrekkelig innsyn i opplysninger i eierforhold.

Særlig om stiftelser

Som utgangspunkt er stiftelser unntatt plikten til å innhente og registrere informasjon om reelle rettighetshavere. Dette skyldes at stiftelser i de fleste tilfeller ikke har eiere eller profittmotiv, og dermed faller utenfor lovens formål.

Likevel følger det av forskrift til lov om register over reelle rettighetshavere at stiftelser i visse tilfeller plikter til å innhente og registrere opplysninger om reelle rettighetshavere. Registreringsplikten gjelder i den grad stiftelsen anses som *næringsdrivende* etter stiftelsesloven § 4 annet ledd bokstav c. Det avgjørende for om stiftelsen *næringsdrivende*, er om stiftelsen har *bestemmende innflytelse* over en næringsvirksomhet utenfor stiftelsen.

Når har en stiftelse bestemmende innflytelse over et næringsdrivende selskap? Vilkåret er oppfylt hvis stiftelsen eier aksjer som tilsvarer flertallet av stemmene i selskapet. Bestemmende innflytelse vil også foreligge dersom stiftelsen på annet grunnlag har rett til å velge eller avsette et flertall av styremedlemmene i et næringsdrivende selskap.

Formålet med denne reguleringen er at registreringsplikt bør pålegges stiftelser som deltar i, eller støtter opp under, næringsvirksomhet gjennom eierskap. I tvilstilfeller avgjør Stiftelsestilsynet om en bestemt stiftelse skal anses som innenfor eller utenfor næring.

Dersom stiftelsen omfattes av lov om register over reelle rettighetshavere, er det følgende personer som skal registreres:

- styremedlemmer og/eller daglig leder i stiftelsen
- fysisk eller juridisk person som har rett til å utpeke et flertall av styremedlemmene i stiftelsen
- fysisk person som har avgitt grunnkapital til stiftelsen
- juridisk person som har avgitt grunnkapital til stiftelsen (dvs., reelle rettighetshavere i avgiveren, vil også regnes som reelle rettighetshavere i stiftelsen)
- fysisk person som er tilstått særlige rettigheter etter stiftelsesloven § 9 første ledd bokstav d
- juridisk person er tilstått særlige rettigheter etter stiftelsesloven § 9 første ledd bokstav d (dvs., reelle rettighetshavere i den virksomheten som er tilstått særlige rettigheter, er også reelle rettighetshavere i stiftelsen)
- fysisk person uttrykkelig er angitt som destinatar
- juridisk person som uttrykkelig er angitt som destinatar (dvs., reelle rettighetshaver i destinataren også reelle rettighetshavere i stiftelsen)

HVILKE FORPLIKTELSER INNEBÆRER LOVEN?

Som nevnt er det kun deler av loven som trer i kraft fra og med 1. november. Dette innebærer at det er plikten til å opprette et «internt» register som nå er gjeldende. Alle omfattede foretak skal identifisere sine reelle rettighetshavere og innhente følgende opplysninger om disse:

- Navn
- Fødselsnummer/D-nummer (fødselsdato dersom vedkommende reelle rettighetshaver ikke har fødselsnummer/D-nummer)
- Bostedsland
- Statsborgerskap

Også grunnlaget for identifiseringen av hvem som er reell rettighetshaver, skal dokumenteres (opplysninger om hvorvidt posisjonen som reell rettighetshaver skyldes aksjeinnhav direkte eller indirekte, kontroll gjennom aksjonæravtale etc). Det skal også dokumenteres og begrunnes dersom den registreringspliktige mener at det ikke er noen reell rettighetshaver i foretaket, eller dersom den registreringspliktige mener at det finnes en eller flere reelle rettighetshavere, men at disse ikke kan identifiseres.

Forskriften § 2-3 angir hvordan identifiseringen skal skje. Registreringspliktige må innhente opplysninger fra bl.a. stiftelsesdokumenter, vedtekter, aksjeeierbøker eller tilsvarende. Der det er relevant, må det også innhentes opplysninger om eventuelle enigheter eller avtaler som regulerer utøvelsen av eierrettigheter og stemmerettigheter. Det skal ikke være nødvendig å innhente bevis på f.eks. at det er inngått en aksjonæravtale, men det skal for eksempel nedtegnes at X er reell rettighetshaver som følge av aksjonæravtale inngått mellom X, Y og Z. Det skal også innhentes opplysninger fra eventuelle mellomliggende ledd.

Ved endringer skal informasjonen oppdateres med nye reelle rettighetshavere.

Lovens § 15 om straff trer for øvrig også i kraft 1. november, slik at registreringspliktige og personer som handler på vegne av disse forsettlig unnlater å innhente, oppbevare eller registrere opplysninger i samsvar med loven, kan straffes med bøter etter fengsel inntil ett år.

SENTRALT REGISTER

Når de øvrige deler av loven og forskriften trer i kraft, skal det være opprettet et sentralt register i Brønnøysund. Da skal de innhentede opplysningene rapporteres videre og registreres her. Dette gjelder både opplysningene om de reelle rettighetshaverne og grunnlaget for identifiseringen.

Det er foreløpig ikke kjent når registeret vil være etablert, eller når forpliktelsen til å registrere opplysningene der vil tre i kraft. Foreløpig må selskapene opprette et internt register over sine reelle rettighetshavere. Formatet er valgfritt, så lenge det inneholder de nødvendige opplysningene. I og med at selskapene nå skal ha den interne oversikten på plass, må det regnes med at fristen for å registrere opplysningene i det offentlige registeret når det er på plass, kan bli kort.

Oppsummert gjelder loven og forskriften per i dag en plikt til å utarbeide et internt register over reelle rettighetshavere, som kan oversendes interessenter på forespørsel.

Arntzen de Besche bistår gjerne med opprettelse av register og rådgivning knyttet til lov og forskrift.

KONTAKTPERSONER:



Susanne Munch Thore
PARTNER

Tel: +47 911 36 899

E-mail: smt@adeb.no



Elisabeth Eriksson
SENIORADVOKAT

Tel: +47 932 95 499

E-mail: eer@adeb.no



Asgeir Lehmann
ADVOKATFULLMEKTIG

Tel: +47 974 10 486

E-mail: ale@adeb.no